

Dištančné vyučovanie 7.12. – 11.12.2020

DEJEPIS

8.ročník

Opakovanie:

Anton Bernolák

*1762 Slanica - †1813 Nové Zámky

- *katolícky kňaz, jazykovedec, kodifikátor spisovnej slovenčiny*
- **1787** => pokus o kodifikáciu spisovnej slovenčiny – dielo *Jazykovedno-kritická rozprava o slovenských písmenách*
- za základ zobral západoslovenské nárečie => „*Píš, ako počuješ*“
- diela: *Slovenská gramatika; Slovník slovenský, česko-latinsko-nemecko-uhorský*
- **1792** => založenie spolku **Slovenské učené tovarišstvo** (mal vydávať knihy, časopisy, vzdelávať ľud)
- **berňolákovci: Juraj Fándly, Jozef Ignác Bajza, Ján Hollý, Juraj Palkovič**
- berňolákovčinu Slováci neprijali
- 18. storočie => dôraz na históriu a hrdosť na slovenský národ
- strediská vzdelania: Bratislava (kňazský seminár) a Trnava
- *prinos* => vytvorenie priaznivých podmienok pre ďalší rozvoj slovenského národa, jazyka

ÚLOHA: prepíš si nové poznámky do zošita

Slovanská vzájomnosť

Začiatkom 19. storočia:

- snaha maďarských politikov o zmenu mnohonárodného Uhorska na jednonárodnú krajinu
- každý mal ovládať maďarčinu a hlásiť sa k maďarskej národnosti
- mnoho ľudí sa pomadžarčilo očakávajúc zmeny v spoločenskom živote

Maďarizácia prinútila katolíckych a evanjelických vzdelancov **spolupracovať**.

Evanjelickí vzdelanci považovali Slovákov za súčasť ČS kmeňa.

Spoločné ciele - zvýšenie kultúry a vzdelanosti, dôraz na históriu Slovanov a Veľkej Moravy

Založenie spolkov – **Almanach Zora** – v berňolákovskej slovenčine a biblickej češtine.

Najvýznamnejší básnik berňolákovského hnutia **Ján Hollý**, napísal diela Svätopluk a Cyrilo-Metodiáda. Bol katolícky kňaz, oslepol pri požiare fary.

2. fáza národného hnutia

- centrá – mestá pri Dunaji – Budín (Buda) a Pešť
- rozvíjanie vzťahov podporovala skupina katolíckeho učenca **Martina Hanuljaka**.
- v Pešti pôsobil evanjelický kňaz **Ján Kollár**
  - spolupracoval s katolíkmi
  - podporoval ideu slovanskej vzájomnosti (vzťahov medzi všetkými Slovanmi)
  - básnická skladba **Slávy dcéra**
  - spis o **Literárnej vzájomnosti medzi kmeňmi a nárečiami slovanskými**
- **P. J. Šafárik**
  - vedec
  - zaoberal sa archeológiu a dejinami, literatúrou a kultúrou Slovanov
- myšlienky o slovanskej jednote sa rýchlo šírili
- Maďari i Rakúšania považovali ideu slovanskej vzájomnosti nebezpečnú pre celistvosť monarchie a začali stúpencov prenasledovať.

ÚLOHA: Naučiť sa novú látku, prepísať poznámky do zošita. Odfot' mi vypracované úlohy a pošli na: bronislava.uhnakova@gmail.com